

Eugen SIMION

**Universul poetic la 1870.
„Megalografia” unei epoci de
tranziție. Amurgul dimineții.
„Poezia de salon” (I)**

Résumé

Studiul de față face o încercare critică de a defini lirismul minor, de fundal, într-o epocă în care se afirmă valori ale literaturii române clasice și se petrec schimbări majore în lirismul secolului XIX prin apariția lui Eminescu, care fixează această bulversare radicală din poezie a momentului 1870, dându-i numele său. Se face o analiză profundă a receptării critice maioresciene față de scriitorii epocii, unii căzuți azi în desuetudine și supraevaluați atunci, alții, mai valoroși ori de prim rang, judecați fără profunzime și în linii mult prea generale.

Cuvinte-cheie: Titu Maiorescu, poezia minoră, lirismul poeților clasici, receptarea critică, poezia de salon

L'étude ci-après entreprend une démarche critique pour définir le lyrisme mineur, d'arrière plan, dans une époque où ce sont les valeurs classiques de la littérature roumaine qui s'affirment et dans laquelle il y a des changements majeurs dans le lyrisme du XIX-ième siècle par l'apparition du poète M. Eminescu, qui fixe ce radical bouleversement dans la poésie du moment 1870, en lui donnant son nom. On fait une analyse profonde de la réception critique de T. Maiorescu à l'égard des écrivains de l'époque. Certains, tombés aujourd'hui en désuétude, sont surévalués à ce moment-là par la critique maiorescienne, d'autres plus valeureux ou de premier rang, sont jugés sans profondeur et en lignes trop générales.

Keywords: poésie mineure, critique de T. Maiorescu, Mihai Eminescu, la "poésie de salon", le lyrisme du XIX-ième siècle

Thierry de MONTBRIAL
**Limbile și problema
culturii europene**

Abstract

Conferința noastră prezintă două moduri, cel american și cel francez, de a vedea relația cultură-stat, identitate culturală – politică culturală. Sunt poziții fundamentale diferite asupra rolului Statului în păstrarea identității. Aceasta este diferența absolut esențială dintre cele două accepțiuni date de modelul francez și cel american. Una dintre componentele esențiale ale culturii este memoria, o memorie interiorizată. Seminarul "Penser l'Europe" pune problema identității europene. Cultura are drept caracteristică principală modul divers de a se apropia de realitățile umane, adică omul în raport cu locul său în univers, chestiunea transcendentă, problema vieții, a morții, raportul cu natura

Cuvinte-cheie: A gândi Europa, Thierry de Montbrial, Eugen Simion, identitatea culturală a Europei, cultura Europei și memoria

Notre conférence présente deux modes, celui américain et celui français, de concevoir la relation culture – Etat, identité culturelle – politique culturelle. Ce sont de positions fondamentalement différentes sur le rôle de l'Etat dans la sauvegarde de l'identité. Celle-ci c'est la différence absolument essentielle entre les deux acceptions apportées par le modèle français et le modèle américain. L'un des éléments-clé de la culture est la mémoire, une mémoire intériorisée. Le séminaire "Penser l'Europe" soulève le problème de l'identité européenne. La culture a comme caractéristique principale des différents moyens de s'emparer des réalités humaines, c'est-à-dire de l'homme par rapport à son lieu dans l'univers, la question transcendentale, le problème de la vie et de la mort, ses rapports avec la nature.

Mots-clé: Penser l'Europe, Thierry de Montbrial, Eugen Simion, identité culturelle de l'Europe, la culture de l'Europe et sa mémoire

Andrei GRIGOR

Critica tânără față cu memoria și memoriile lui Adrian Marino

Abstract

Cel puțin în primul an după editare, memoriile lui Adrian Marino, apărute postum, au devenit repede un caz și au constituit obiectul mai multor dezbateri și reacții, de pe poziții diverse și, nu de puține ori, polemice. A urmat și o deconspirare (târzie, după interese și orgolii lezate – ca la noi) a activităților conjuncte, securisto-literare, pe care multe secvențe biobibliografice ale cărturarului clujean le avansau chiar și bănuielilor celor prea puțini bănuitori. În ambele împrejurări, Adrian Marino și-a pierdut o parte din fani, a mai domolit entuziasmul altora sau, dimpotrivă, a consolidat pozițiile necondiționat admirative ale celor care, în ciuda analizelor „chimice” incontestabile, nu ar fi dispuși cu niciun chip să admită că statuia pe care au ridicat-o, au lustruit-o și la care s-au închinat are umerii de mucava. În lunile care au urmat apariției Vieții unui om singur, mai importante decât cartea însăși au fost desfășurările atitudinale și discursive pe care le-a prilejuit cartea lui Adrian Marino, un spectacol prin el însuși tipic pentru mediile intelectuale românești.

Cuvinte-cheie: Adrian Marino, Viața unui om singur, scriere autobiografică, intelectual român din Cluj, reacții critice și violente.

During the first year after their posthumous publishing date, Adrian Marino's memoirs turned into a 'literary case' and stirred various controversial debates and reactions. It followed a real information disclosure (late, indeed, according to the 'damaged' interest and personal vanity as it will happen in the 'good' Romanian tradition) of the problematic activities – of constabulary-literary nature – displayed by the bio-bibliographic episodes from the life of the intellectual from Cluj, which have had a great impact even on the less suspicious readers. In both circumstances, Adrian Marino has lost many fans, tempered the enthusiasm of others or, on the contrary, reinforced the unconditioned idolizing attitudes of those who, despite of the irrefutable proofs, would stubbornly claim that the statue they have build up, polished and worshipped has no pasteboard shoulders. During the months following the publishing of The life of a lonely man... / Viața unui om singur, the discursive and attitudinal approaches on the

topic – a genuine show specifically staged by the Romanian intellectuals – seem to be more important than the book itself.

Keywords: Adrian Marino, The life of a lonely man, autobiographical work, Romanian intellectual from Cluj, critical and violent reactions.

Lucian CHIȘU

Conceptul de biobibliografie

Abstract

Articolul de față este prilejuit de lectura (recenzarea) cărții lui Stan V. Cristea, Marin Preda - repere biobibliografice (2012), reprezentând o biobibliografie tentată de exhaustivitate. Sunt prezentate, pentru început, marile transformări produse de apariția tehnologiilor informației în contextul preocupărilor bibliografice mai vechi, mutații în cadrul cărora conceptul de bibliografie și-a pierdut (unele) din semnificații, pe de o parte, iar pe de alta maniera în care Stan V. Cristea a abordat propriul demers. Articolul evidențiază temele majore ale bibliografiei realizate de autor și aduce, în comentariul său, elogii efortului benedictin depus în realizarea acestei bibliografii, pe care o consideră a fi continuare a unor precedente preocupări de aceeași natură, din cartea Dicționarul scriitorilor și publiciștilor teleormăneni (2005)

Cuvinte-cheie: concept, biografie, bibliografie, operă, Marin Preda.

This article is incited by the reading of Stan V. Cristea's book, Marin Preda – biographical highlights (2012) wich is an attempt to an exhaustive biobibliography. There are presented the great transformations provoked by the appearance of informational technology in the context of the older bibliographical preoccupations. On the one hand, these tranformations led to a lose of some meanings of this concept, and on the other hand, it's important the method that Stan V. Cristea used in his study. The article is revealing the major themes of the bibliography realised by the author and it bring many eulogies to the hard work of this one in order to accomplish this biography wich is a continuation of an older preoccupations, as the Dictionary of teleorman writers and journalists (2005).

Keywords: concept, biography, bibliography, works, Marin Preda

George LEȚU

**Scriitori români în arhive
diplomatice (II)**

Elena Văcărescu
(1864-1937)

Abstract

Elena Văcărescu, ilustră urmașă a unor boieri-patrioți, a împlinit îndemnul-testament primit de la marele său înaintaș, Ienăchiță Văcărescu, de a contribui la "a patriei cinstire". Limba franceză, soră a limbii sale materne, i-a facilitat pătrunderea cu mai mare ușurință în mediul cultural european. Prin intermediul ei, poeta și-a nuanțat gândurile, iar ca diplomat, a dat curs frământărilor și speranțelor neamului românesc. Martoră a punerii pietrei de fundament a Ligii Națiunilor, Elena Văcărescu a visat la stabilirea unei armonii universale în care România să-și aibă un loc binemeritat.

Cuvinte-cheie: Europa, diplomație, istorie, literatură, limba franceză, Liga Națiunilor.

Elena Văcărescu, worthy successor of patriot noblemen, has fulfilled the testament-impulse, received from her illustrious predecessor, Ienăchiță Văcărescu, to contribute to "the honoring of the country". The French language, sister of her native language, facilitated the entry, with greater ease, into the broad European environment, of thoughts, unrests, and hopes of the Romanian nation. A witness to the foundation of the League of Nations, Elena Văcărescu dreamed of establishing a universal harmony in which Romania will have a well-deserved place.

Keywords: Europe, diplomacy, history, literature (poetry), french language, United Nation League.

Caius Traian DRAGOMIR

Despre demnitate și drept ca surse ale existenței

Abstract

Ființa umană nu există doar în mod natural, ci și prin drepturile sale și prin capacitatea de a atinge o demnitate înaltă. Drepturile umane s-au dezvoltat într-o istorie lungă, începând din Marea Britanie, Franța și Statele Unite. Demnitatea vine dintr-o morală autentică și trebuie să fie independentă de salariile acordate diferitelor profesii, precum judecătorii, medicii, profesorii etc.

Cuvinte-cheie: drepturile umane, demnitatea socială, salarii, judecători, medici, profesori.

The human being does not exist only in a natural way, but also through his rights and by his capacity to reach a high dignity. The human rights were developed in a long history, starting with UK, France and USA. The dignity comes from a real ethics and should be independent by the level of salaries offered to different professions, like judges, medical personnel, professors etc.

Keywords: human rights, dignity (social), salaries, judges, physicians, professors.

Gabriela ILIUȚĂ

Rețele paratopice în romanul *L’Espionne* al lui Constantin Virgil Gheorghiu (I)

Résumé

În romanele pe care Constantin Virgil Gheorghiu le-a scris în franceză, asistăm la un foarte marcat discurs anticomunist, cu trimiteri verificabile la realitățile epocii comuniste din România.

Inspirându-se din curentele literare la modă în acea vreme în literatura franceză, neopolar și Sartrécamus, Gheorghiu devine un nou tip de scriptor, situat, conform lui Roland Barthes, la jumătatea drumului dintre militant și scriitor. Autorul denunță cu virulență în *L’Espionne*, printr-o scriitură a deziluziei, a rezistenței și a aventurii umane, o societate tehnică în care omul și-a pierdut identitatea și a devenit masă. În scriitura francofonă a autorului, descoperim rețelele paratopice despre care vorbea pragmaticianul Dominique Maingueneau: paratopia literară (ca negociere între locul scriiturii în limba română și nonlocul exilului, al scriiturii în limba franceză), paratopia spațială (Biserica Românească din Paris), paratopia de identitate (lipsa de identificare cu un grup). Paratopia secolului al XX-lea este exemplificatoare în acest sens: propice creației rămân figurile rătăcitorului, exilatului, oprimatului. Aceste prototipuri îl incită pe Gheorghiu, ca și pe alți scriitori-martori ai frământatului secol al XX-lea (Alexandr Soljenitîn, Primo Levi, Anne Frank, Ana Novac etc.), să scoată din obscuritatea în care societatea ar fi vrut să „arunce” aceste figuri și să creioneze începuturile unei literaturi care va face carieră.

Cuvinte-cheie: exil, comunism, rețele paratopice, identitate, scriitură, Istorie.

Dans les romans écrits en français par l’écrivain roumain Constantin Virgil Gheorghiu, nous nous trouvons en face d’un discours anticomuniste bien chargé, qui contient des envois aux réalités de l’époque communiste en Roumanie. Etant inspiré par les courants littéraires français en vogue après la seconde moitié du XX-ième siècle, à savoir le neopolar et le Sartrécamus, Gheorghiu se transforme dans un nouveau type de scripteur situé, selon Roland Barthes, à mi-chemin entre le militant et l’écrivain. Dans le roman *L’Espionne*,

l'auteur dénonce avec virulence, au moyen d'une écriture de la désillusion, de la résistance et de l'aventure humaine, une société technique dans laquelle l'homme a perdu son identité devenant populace. Dans son écriture francophone, on découvre les réseaux paratopiques évoqués par le pragmaticien Dominique Maingueneau : paratopie littéraire (négociation entre le lieu de l'écriture en roumain et le non-lieu de l'exil, de l'écriture en français), paratopie spatiale (l'Eglise Roumaine de Paris), paratopie identitaire (manque d'identification à un groupe). De ce point de vue, les paratopies du XXe siècle sont exemplaires, car les protagonistes peuplant une telle production littéraire sont l'errant, l'exilé, l'opprimé. Ce sont des archétypes qui amènent Gheorghiu et d'autres écrivains aussi (tout comme Alexandre Soljenitsyne, Primo Levi, Anne Franck, Ana Novac, etc.) à les faire sortir de l'obscurité dans laquelle la société aurait voulu les maintenir et à esquisser les débuts d'une littérature qui fera carrière.

Mots-clés: exil, communisme, réseaux paratopiques, identité, écriture, Histoire

Antonia STROE

The concept of absolute in the works of Camil Petrescu

Abstract

Această comunicare prezintă modul în care Camil Petrescu folosește în scrierile sale (piese de teatru și romane) conceptul de absolut. Ca scriitor modernist, Camil Petrescu creează caractere care sunt intelectuali și care merg până la capăt cu dramele conștiinței, încercând să-și împlinească idealurile lor reprezentate de dragostea absolută și dreptatea absolută.

Cuvinte-cheie: conceptul de absolut, intelectuali, drame de conștiință, Camil Petrescu.

This paper presents the way in which Camil Petrescu uses in his works (plays and novels) the concept of absolute. As a Modernist writer Camil Petrescu creates characters that are intellectuals and who go through conscience dramas as they try to fulfill their ideals represented by absolute love or absolute justice.

Keywords: absolute concept, intellectuals, conscience drama, Camil Petrescu

Sorin IVAN

Poezia neagră a lui Ion Caraion. Apocalipsa lirică

Abstract

Ca și în cazul lui Arghezi, numele lui Caraion (pseudonimul literar al lui Stelian Diaconescu, traducibil prin Ion cel Negru) exprimă aprioric o viziune poetică, un program estetic. Ion Caraion scrie o poezie de mari intensități lirice, o poezie neagră, dură, plină de resentimente și frustrare, ca un rechizitoriu violent adresat oamenilor și lui Dumnezeu. Această poezie este o confesiune tragi că în fața lumii, care denunță absurdul vieții și al destinului, proclamând moartea ca principiu suprem. Spaima, singurătatea, urâtul, suferința, absurdul, nefericirea, exilul, părăsirea omului de către Dumnezeu, moartea sunt obsesii existențiale ale poetului și teme recurente ale uni versului său poetic. Volumele sale de poezii poartă titluri extrem de sugestive: Cântece negre, Dimineața nimănui, Necunoscutul ferestrelor, Cârțița și aproapele, Cimitirul din stele, Munții din os, Lacrimi perpendiculare, Interogarea magilor, Dragostea e pseudonimul morții, Apa de apoi. Poezia lui Caraion figurează o Apocalipsă lirică, în centrul căreia stă omul, singur în univers, victimă a absurdului, a hazardului și a morții. În plan estetic, modul de metamorfozare literară a temelor, în formule de extraordinară forță poetică, plasează această creație în sfera mării poezii..

Cuvinte-cheie: viziune estetică, confesiune, tragism, absurd, exil, univers poetic, apocalipsă lirică.

As in Arghezi's case, Caraion's name (pen name of Stelian Diaconescu, translatable by the Black Ion) expresses a priori a poetic vision, an aesthetic program. Ion Caraion writes a poetry of great lyrical intensity, a black, tough poetry, full of resentment and frustration, as a violent indictment addressed to people and God. This poetry is a tragic confession to the world, denouncing the absurdity of life and destiny, proclaiming death as the supreme principle. Fear, loneliness, ugliness, suffering, absurdity, unhappiness, exile, the abandonment of man by God, death are existential obsessions of the poet and recurring themes of his poetic universe. His volumes of poems bear highly suggestive titles: Black Songs, Nobody's Morning, The Unknown of the Windows, The Mole and the Neighbour, The Cemetery in the Stars, The Bone Mountains, Perpendicular Tears, The Query of the Magi, Love is the Pseudonym of Death, The Water of the

End. Caraion's poetry creates a lyric Apocalypse, in the center of which stands man, alone in the universe, a victim of the absurd, hazard and death. Aesthetically, the literary metamorphosis of the themes, in forms of extraordinary poetic power, places this creation in the sphere of great poetry.

Keywords: aesthetic vision, confession, tragism, absurd, exile, poetic universe, lyric apocalyps.

Radu MARIAN

Evaluări ale implicațiilor agrare, comerciale și bănești în învățătura Sfintei Scripturi

Abstract

Biblia oferă o multitudine de învățături în vederea evaluării implicațiilor agrare, comerciale și bănești, atât în Vechiul Testament, unde societatea israelieană era preponderant agrară, cât mai ales în Noul Testament, unde Mântuitorul Hristos vine cu o concepție nouă despre lume și viață, concepție impregnantă până astăzi în societățile creștine.

Agricultura biblică oferă bazele celei contemporane prin împlinirea noilor tehnologii practicate, acestea circumscriindu-se împlinirii poruncii edenice de stăpânire a pământului, pe care Dumnezeu o dă oamenilor la creație. Comerțul scripturistic pune temelia comerțului în general, practicarea lui nefiind străină nici de Mântuitorul Hristos, însă reclamă practicarea lui sub cortina legii morale și a harului lui Dumnezeu. Banul este al doilea subiect tratat de Biblie după Împărăția lui Dumnezeu, Iisus preferând să-i învețe pe oameni cum să folosească banii, pentru că în cazul în care nu ar exista astfel de învățături despre bani, aceștia ar fi putut deveni cu ușurință Stăpânii oamenilor (Matei 6: 24). Prin faptul că banii reprezintă singurul lucru care poate unifica toate lucrurile, pot deveni ei înșiși zei.

Cuvinte-cheie: Biblie, morală, agricultură, comerț, bani.

Tudor NEDELCEA

Un grup statuar pentru unitatea lumii creștine

Résumé

Acest articol tratează despre unitatea lumii creștine, ca urmare a vizitei primului papă într-o țară majoritar ortodoxă. Papa Ioan Paul al II-lea a vizitat capitala României în mai 1999, la invitația patriarhului Teoctist, care i-a întors vizita la Vatican, dovedind că relațiile dintre cele două biserici au fost extrem de cordiale. Atunci s-au pus bazele pentru unitatea lumii creștine, prin intermediul celor doi mari conducători ai celor două biserici și care exprimă voința tuturor creștinilor.

Cuvinte-cheie: creștinism, biserica catolică, biserica ortodoxă, papa Ioan Paul al II-lea, patriarhul român Teoctist

Cet article traite le thème de l'unité du monde chrétien, suite à la visite rendue par le premier pape dans un pays entièrement orthodoxe. Le Pape Jean Paul II-ième a visité la capitale de la Roumanie en mai 1999, à l'invitation du patriarche Teoctist, qui lui a rendu cette visite à Vatican, fait qui prouve que les relations entre les deux églises ont été extrêmement cordiales. Dès lors on a mis les fondement pour l'unité du monde chrétien, au moyen de ces deux grands chefs des deux églises et que expriment la volonté de tous les chrétiens.

Keywords: le monde chrétien, l'église catholique, l'église orthodoxe, le pape Jean Paul II-ième, le patriarche roumain Teoctist